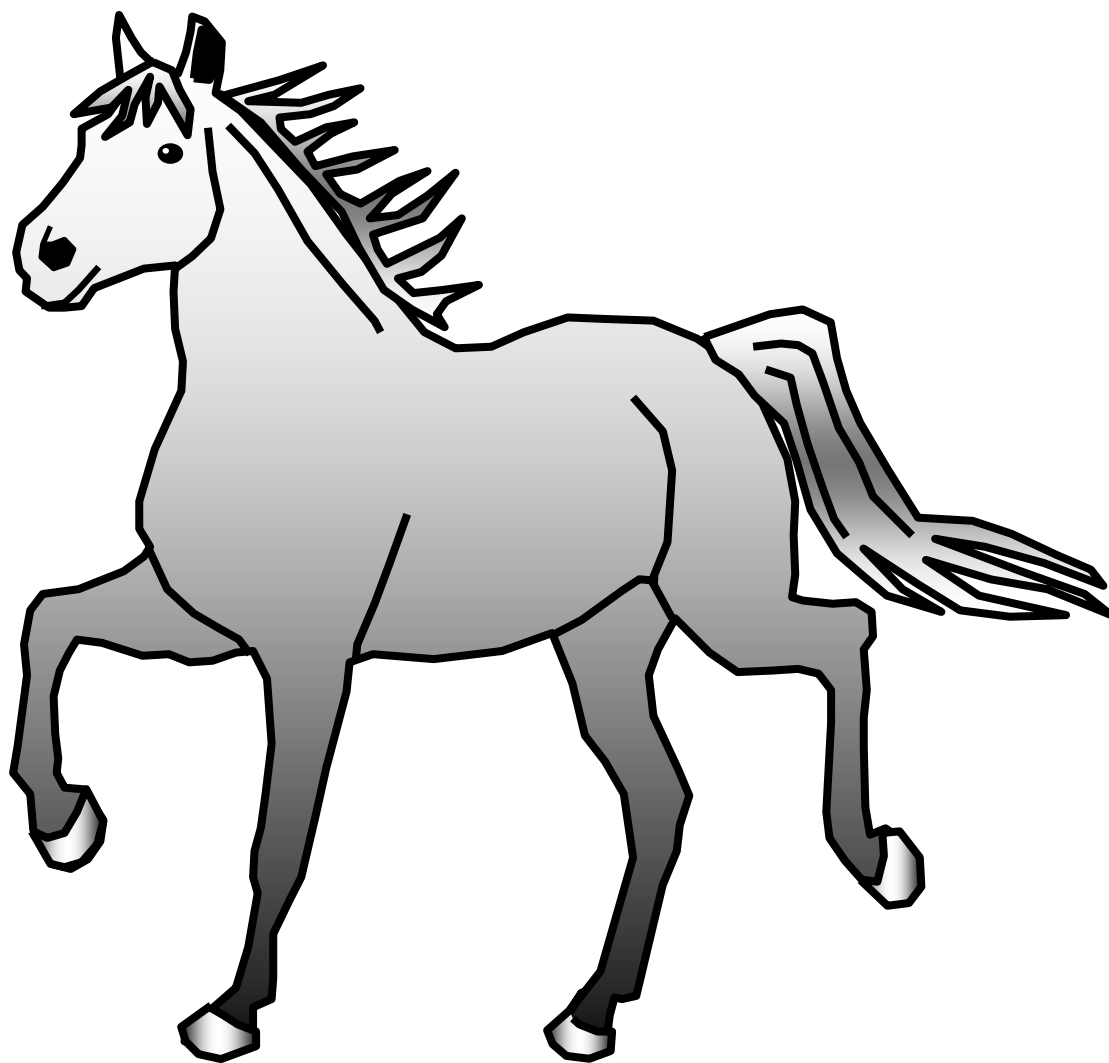

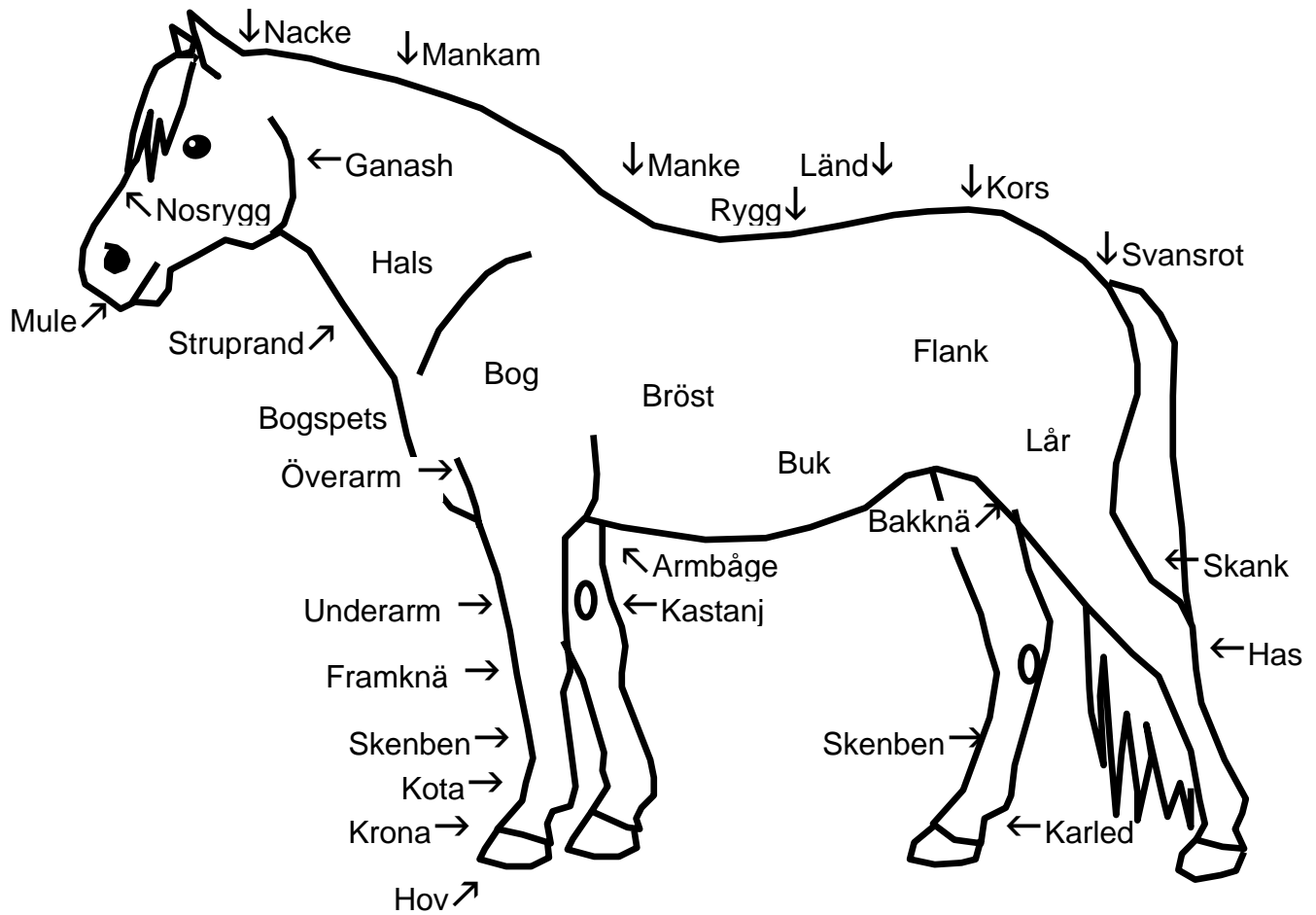
UPPSALA PONNYKLUBB

TEORI

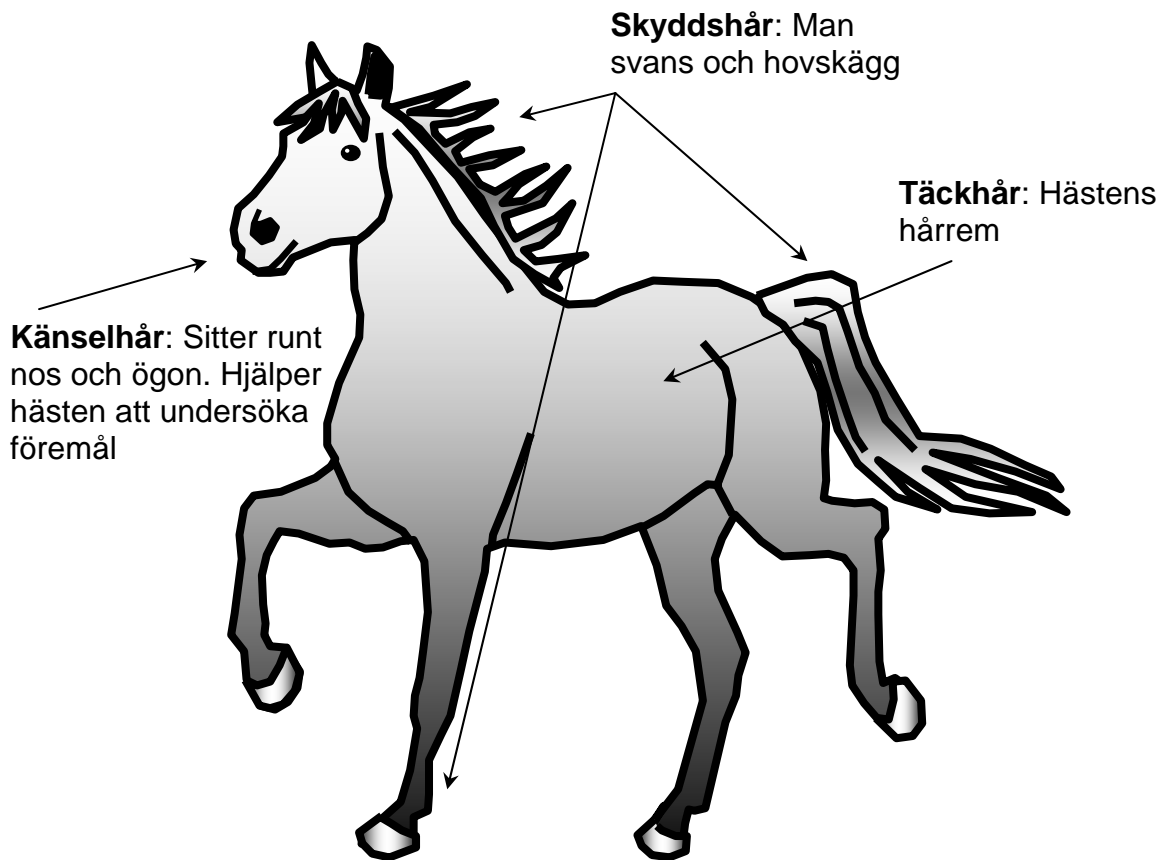
För Ryttarmärke 2

HÄSTENS DELAR

Täckhår, skyddshår och känselhår

© Ulrika Pernler

Hästens **hårrem** består av **täckhåren** som utgör den största delen av hästens hårbeklädda kropp.

Skyddshåren som utgörs av man, svans och hovskägg. Hovskägget är till för att förhindra smuts och grus från att skava i hästens känsliga karled där huden är tunn.

Känselhåren sitter runt hästens nos (mule) och runt ögonen. De hjälper hästen att undersöka föremål. Hästen undersöker även genom att lukta och krafsa med frambenet.

Man **borstar och ryktar** hästen varje dag för att hålla hårremmen ren och få bra blodcirkulation men även för att ge hästens muskler massage. Ryktborsten ska hållas i handen närmast hästens huvud. När man ryktar hästen så ska man hålla på tills stövet i skrapan blir ljus i färgen. Då vet man att hästen är välryktad.

När man borstar hästens svans ska man alltid stå vid sidan för att inte bli sparkad.

Hästen "fäller" varje höst och vår. Det betyder att den får en tunnare hårrem till sommaren och till vintern blir den ländhårig och varmt klädd.

Föl och gamla hästar kan ha en lång och ullig hårrem. Det kallas för **ullhår**.

Det är också viktigt att **kratsa hovarna** varje dag så att inte gammalt smuts eller stenar ligger kvar i hoven och irriterar hästen.

HÄSTENS FÄRGER

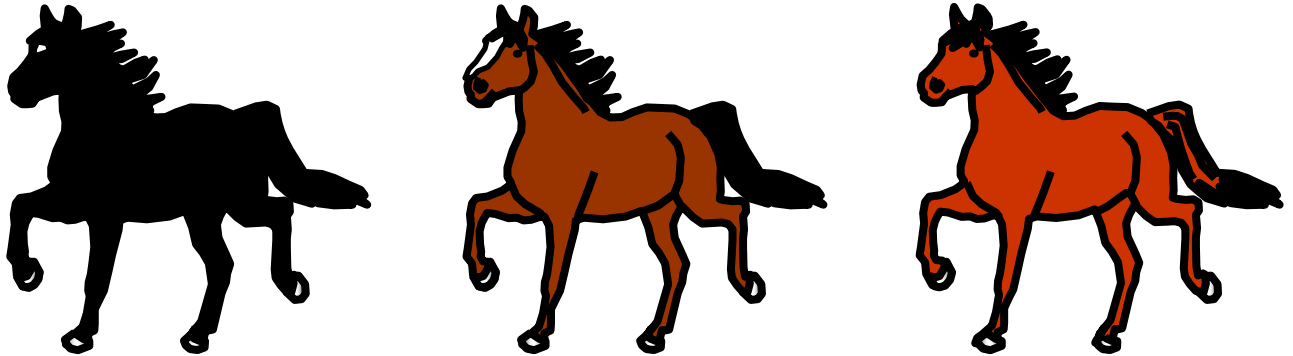
HELA FÄRGER:

Täckhåren har en färg. Till dessa hör:

Svart: Täckhår och skyddshår är helt svarta. (Rapp)

Brun: Täckhåren är bruna. Skyddshåren är svarta.

Fux: Täckhår i röda nyanser. Skyddshår i samma färg som täckhåren eller ljusare.

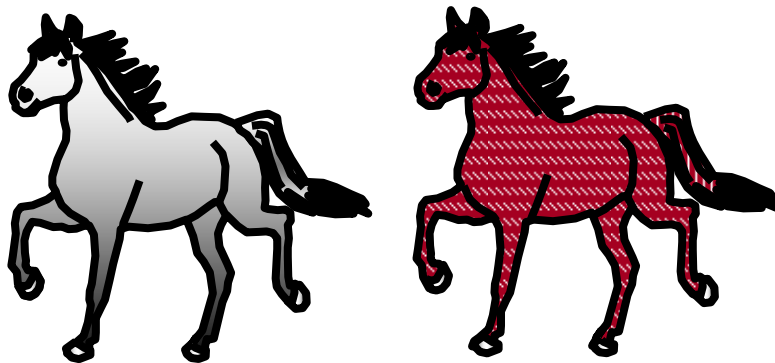
BLANDADE FÄRGER:

Täckhåren har en grundfärg blandade med vita hår. Till dessa hör:

Skimmel: Vit färg överväger. En konstant skimmel har samma färg livet ut.

En avlekbar skimmel blir ljusare för varje håravfällning.

Stickelhårig: Vita hår inblandade i någon av de hela färgerna.

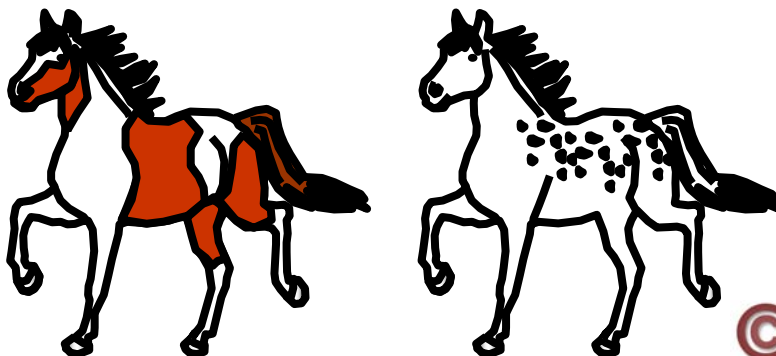

BROKIGA FÄRGER:

Täckhåren har flera färger i stora tydligt avgränsade fält. Till dessa hör:

Skäck: Stora oregelbundna fält. Skarpt avgränsade från den egentliga grundfärgen.

Tigrerad: Runda fläckar på vit botten.

HUVUDETS TECKEN

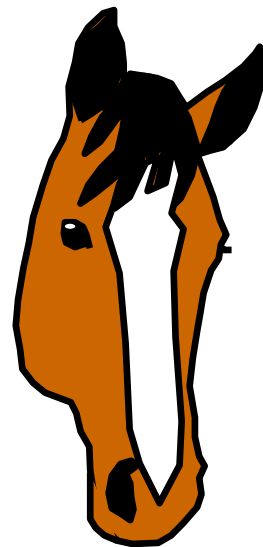
Vita hår
i pannan

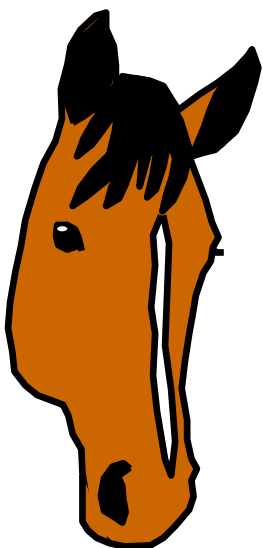
Stjärn
Snopp (vitt på
överläppen)

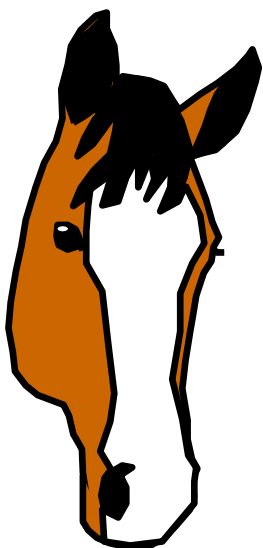
Skjuten stjärn

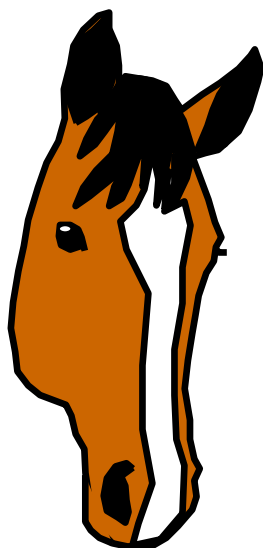
Bläs

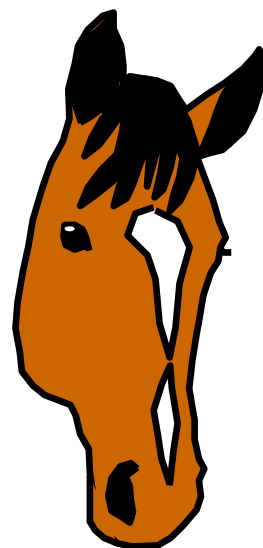
Strimbläs

Lykta

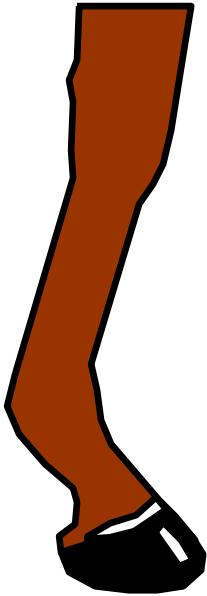

Genomgående
bläs

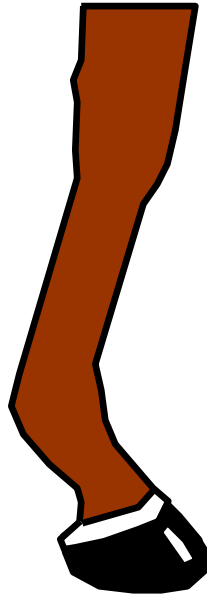

Bruten bläs

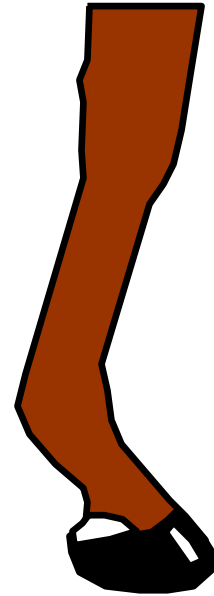
BENENS TECKEN

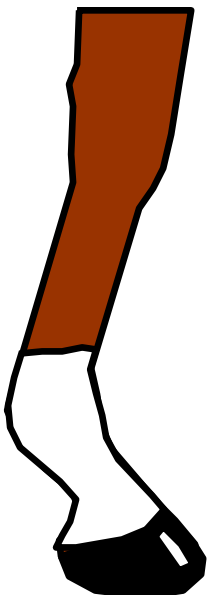
Vit kronrand

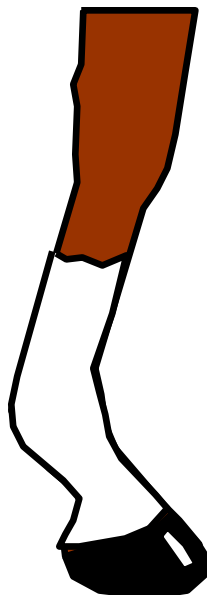
Vit krona

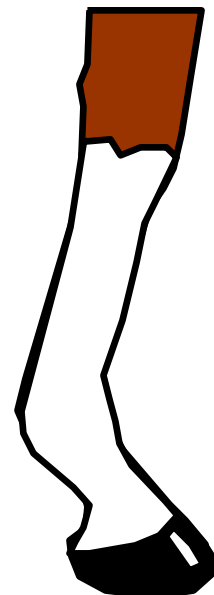
Vit ball

Vit kota

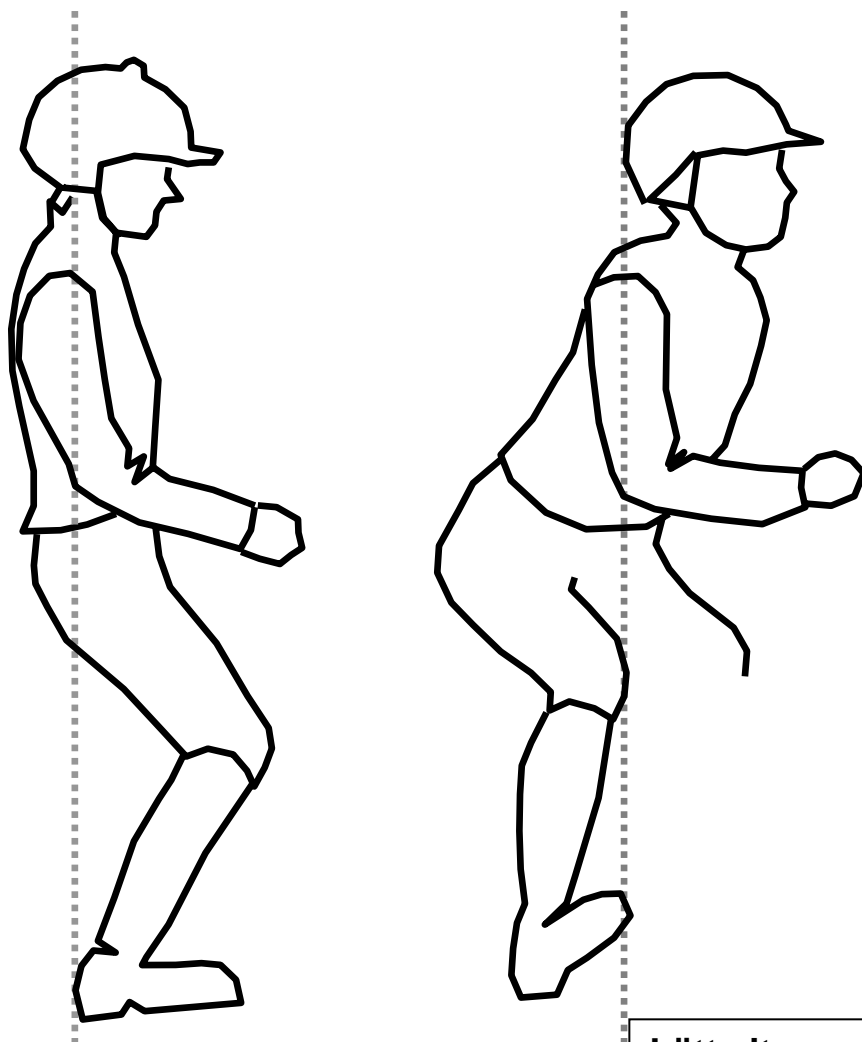

Vit halvstrumpa

Vit helstrumpa

Ryttarens Sits

© Ulrika Pernler

Lodrät sits: Den lodräta sitsen är när ryttaren sitter mitt i sadeln och **man kan dra en rak linje mellan axel, höft och häl.**

Ryttaren ska vara helt avslappnad och sitta i egen balans. För att lära sig sitta rätt är det bra att göra olika balansövningar till häst.

Lätt sits: Den lätta sitsen eller tvåpunktssitsen används i hoppning, markarbete och vid uteritt i kuperad terräng för att avlasta hästens rygg. I lätt sits har ryttaren tyngden i stigbygeln och står upp i sadeln med axlarna lite framskjutna mot hästens huvud.

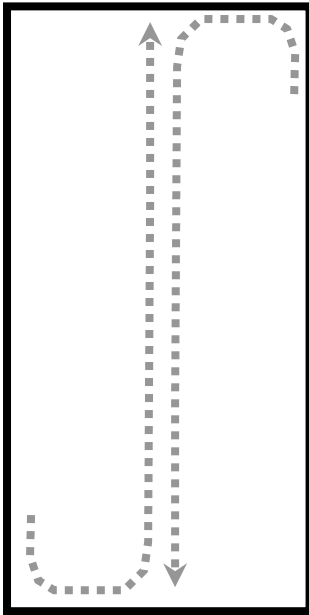
Man ska kunna dra en rak linje mellan axel, knä och tå.

Handställningen är viktig när man rider. Tummsidan ska vara vänd uppåt och händerna hållas ihop. För att vara känslig i handen ska man vara avslappnad i hela armen. Man brukar tala om sju olika tygeltag. De heter: förhållande, eftergivande, ställande, böjande, mothållande, understödjande, uppresande.

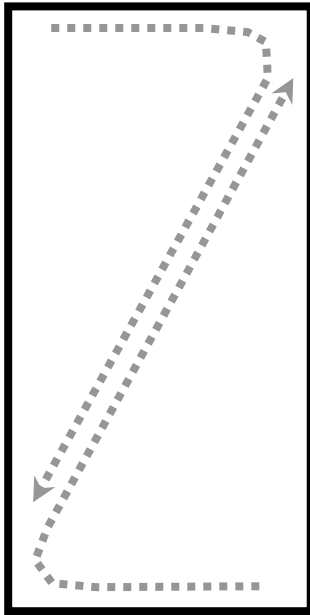
Skänkeln håller hästen framåt tillsammans med sitsen och vikten. Skänkelhjälperna kallas för framåtdrivande, mothållande och sidförande

Vägarna på ridbanan

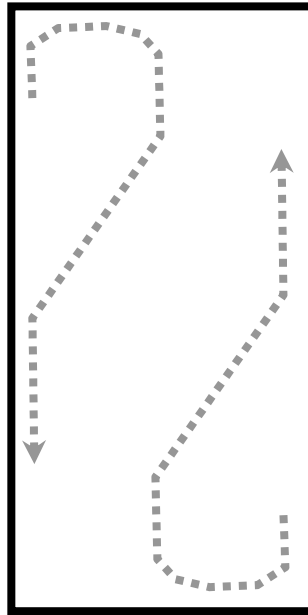
Vänd rätt upp

Vänd mitt på närmas-te kortsida. Rid rakt över hela ridbanan, byt varv när du kommer till mitten av den andra kortsidan.

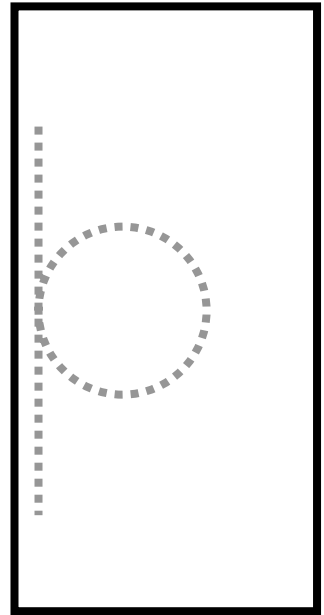
Vänd snett igenom

Passera en kortsida. Efter hörnet vänder du snett över hela ridbanan och byter varv.

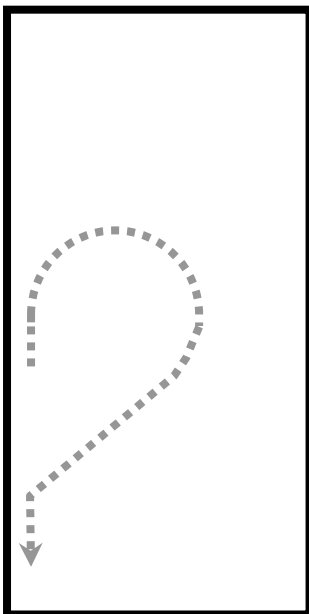
Vänd halvt igenom

Vänd mitt på närmas-te kortsida. Rid rakt fram en bit. Sedan rider du snett ut mot den långsida du nyss var på och byter varv.

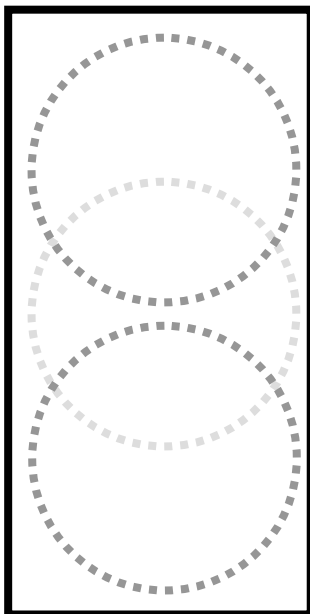
Volta

En stor rund cirkel som går in till mitten av ridbanan. Volten börjar och slutar på samma ställe.

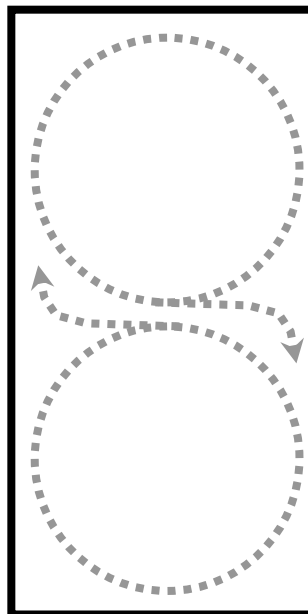
Volt tillbaka

Rid en halv volt. Rid sedan snett ut mot spåret igen och byt varv.

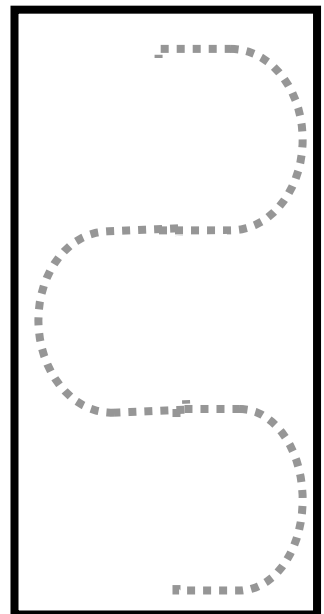
På volterna

Man rider på någon av de stora volterna. Det är vanligast att man använder kortsida volterna men man kan även rida på stora mittvolten.

Byt om volt

Rid över medellinjen. Ställ om hästen och byt till den andra volten.

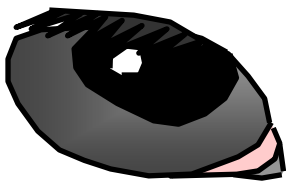

Serpentinspår

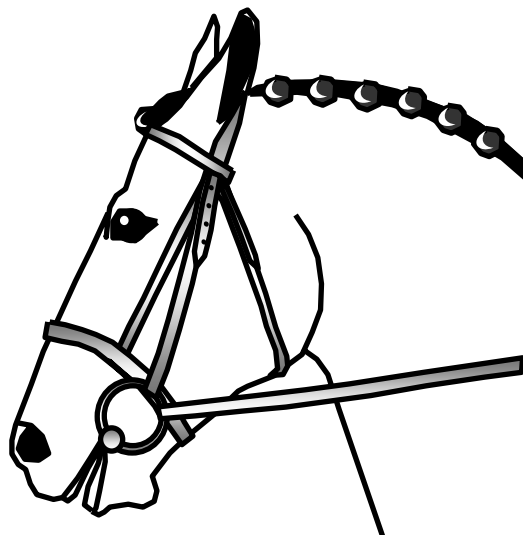
Rider man för att mjuka upp hästen. Varje båge räknas som en serpentinbåge. Bågen börjar och slutar vid medellinjen.

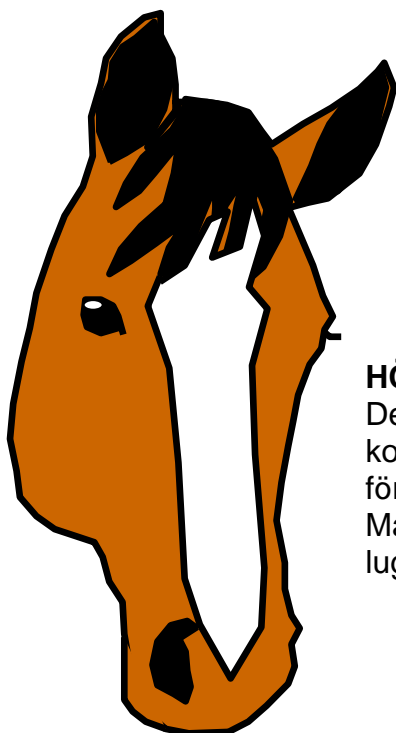
HÄSTENS SINNEN

SYNEN: Hästen är närsynt. Den kan bli rädd för plötsliga rörelser, färger, föremål och hinder,

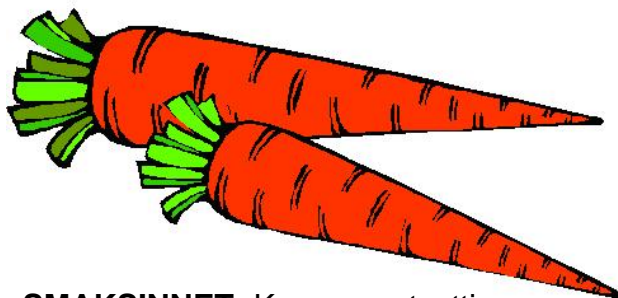

LUKTSINNET: Hästen har väldigt utpräglad luktsinne. Det är i första hand med lukten hästen undersöker nya föremål. Hästen kan reagera på starka lukter, parfym eller lukten av grisar. Den känner igen lukten på den han känner igen.

HÖRSELN: Hästen hör väldigt bra. Den kan vrida örat åt det håll ljudet kommer ifrån. Hästen kan bli rädd för plötsliga eller obehagliga ljud. Man kan använda sin röst för att lugna hästen.

KÄNSELN: Hästen har väl utvecklad känsel. Den har känselhår på mulen och undersöker föremål med hjälp av både lukt och känsel.

SMAKSINNET: Kan man utnyttja vid tämjning och dressyr genom tilldelning av belöning. Först ska hästen göra det ryttaren vill - sedan kan den belönas.

HÄSTEN: Hästen är ett flockdjur. Det betyder att hästar vill leva tillsammans med andra hästar. Hästen är också ett flyktdjur. Om en häst blir skrämmd så reagerar den med att fly från faran.

Om den tama hästen kommer lös så springer den vanligtvis hem till stallet där den känner sig trygg.

VISITATION

Att visitera hästen betyder att man ser över hästen och närmiljön för att upptäcka om något är fel, till exempel att hästen skulle vara sjuk.

Visitera alltid i samma ordning. Vid varje besök ska du stryka med din hand över rygg och ben. Alla skötare ska kunna svara på följande frågor: "Fanns det där igår?" och "Brukar det alltid kännas så här?". Den som dagligen sköter om hästen har bäst förutsättningar att känna till den bäst.

Belastning: Hästen ska belasta benen lika mycket. Det är normalt att hästen då och då vilar ett bakben. Vilar hästen ett framben är något fel.

Flanker: Är flankerna uppdragna kan det bero på att hästen inte druckit tillräckligt. Kolla vattenkoppen. Det kan också vara ett tecken på smärta från magen eller andningssvårigheter.

Krubbkick: Kontrollera att hästen ätit upp sitt foder.

Muskler: Musklerna ska inte ömma för ett lätt tryck. Man känner igenom hästens muskler med handen. Hästen ska inte reagera genom att sjunka unden eller spänna emot. Alla hästar reagerar om man trycker för hårt, särskilt i ryggmuskulaturen, där kan hästar reagera väldigt olika.

Ben: Känn efter att det inte finns svullnad, värme, smärta eller sår.

Näsa och slemhinnor: Ett par droppar genomskinligt näsflöde räknas som normalt. Är flödet rikligare, tjockt och färgat gult tyder det på att hästen har en infektion.

Uppträdande: Se till att du känner till hästens normala uppträdande. Brukar den lägga öronen bakåt när man går förbi eller sparka i väggen när den får foder? Eller verkar den ovanligt trött? Har den börjat ligga oftare?. Förändringar i beteendet kan bero på många olika saker. Till exempel att hästen växer, har ont någonstans, inte trivs med sin boxgranne.

Tänk på att alltid **sköta om din häst även efter ridpasset**. Så att du inte missar något innan du går hem.

FODER

Hästens matsmältningskanal är uppbyggd för att hantera stora mängder växtråd. Därför är hö eller hösilage den absolut viktigaste komponenten i hästens foderstat.

En häst bör utfodras minst tre gånger per dag.

Hästens kostcirkel indelas i grovfoder, kraftfoder, saftfoder samt mineraler och vitaminer.

Grovfoder/ stråfoder Hit räknas *hö, hösilage och halm*. Ett bra hö eller hösilage täcker till stor del hästens näringsbehov. En analys talar om vad fodret innehåller i näringsväg samt om det har en hygieniskt bra kvalitet, det vill säga inte innehåller mögel.

Hö består av torkat gräs. Hösilage är gräs som konserverats och plastats in. Det är dammfritt och smakligt.

Halm har lågt näringsvärde och används mest som strö men ska inte underskattas som bukfylla. Den stora mängden växtråd är bra för hästens fodersmältning. Särskilt hästar som står på spån, papper eller torv kan behöva extra halm att äta för att förhindra tarmrubbningar.

Kraftfoder Den arbetande hästen behöver också äta mer koncentrerat foderkraftfoder. *Havre* kan ges hel eller krossad. Hel havre håller näringsvärdet längre. Hästar som har svårt att sätta hull kan även utfodras med *kornkross*.

Vetekli kan ges fuktat i små doser som komplement till havren. Det har en gynnsam effekt på fodersmältningen.

Sojamjöl och *linfrö* är proteinrika oljekraftfoder och gas till hästar med stort proteinbehov.

Det finns också en mängd *färdigblandade foder* med olika inriktning.

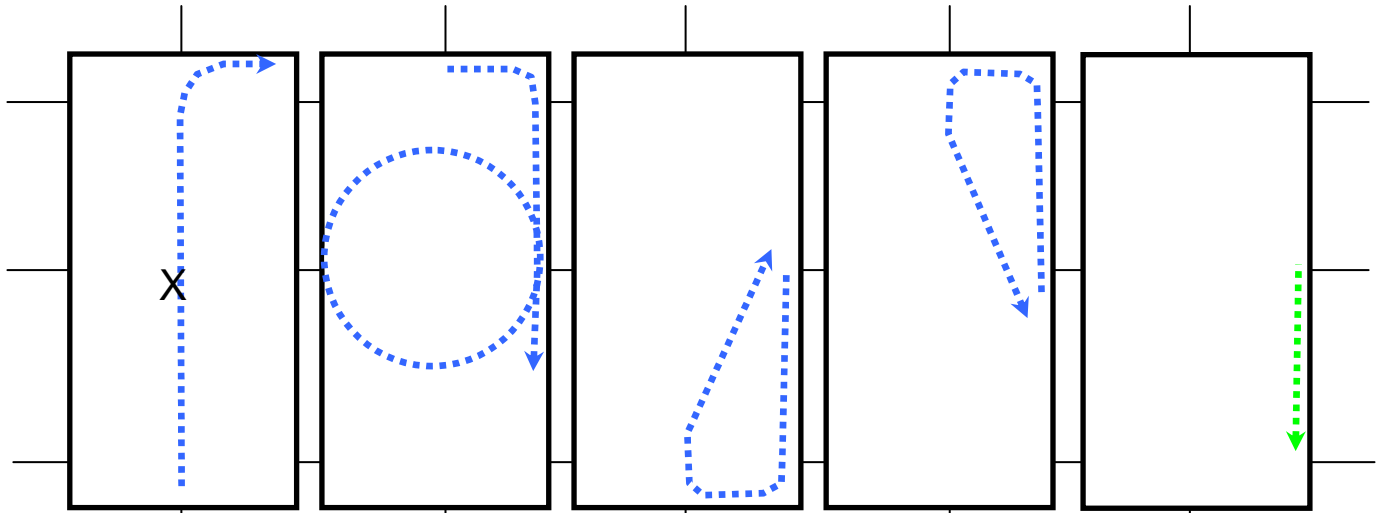
Saftfoder Hit räknas fodermedel med hög vattenhalt. *Betfor, melass och morötter* bland annat.

Mineraler och vitaminer Foderstaten avgör om hästen behöver några extra mineraler och vitaminer. *Salt (saltsten), kalk och fosfor* är de mineraler som är viktigast för hästen. Mineralfoder finns både som pulver och i flytande form. Bland vitaminerna är det *A-, B-, D- och E-vitamin* som är viktiga för hästar.

Vatten Är livsviktigt för hästen. Vattnet ska hålla samma kvalitet som människans.

Dressyrprogram för ryttarmärke 2

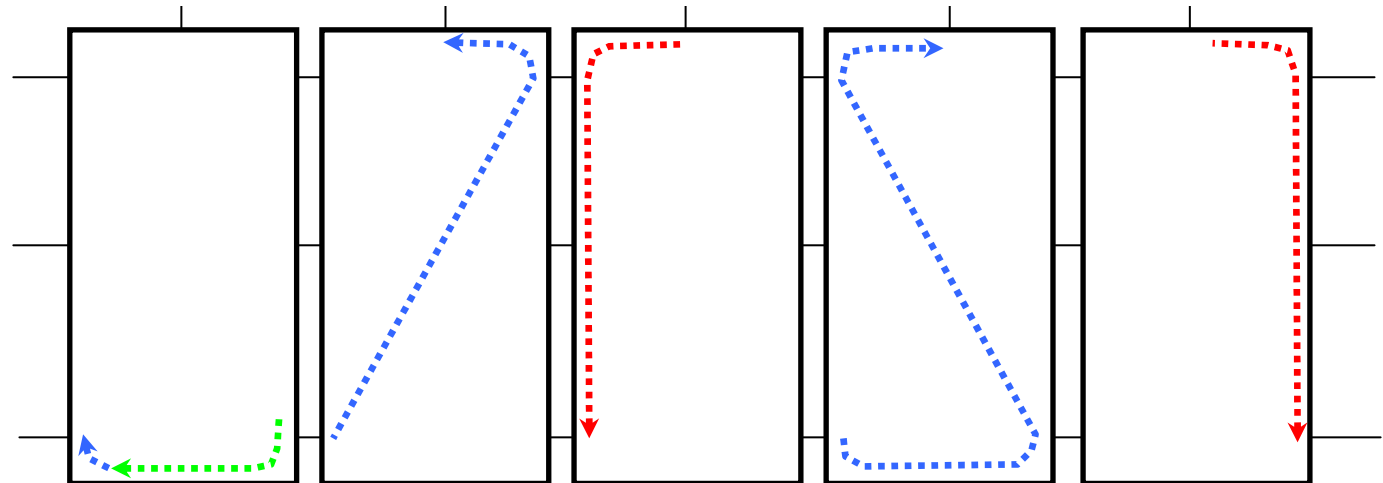
Inriddning i trav vid A. Halt, hälsning vid X. Framridning i trav höger varv vid C

Arbetstrav. Mitt på långsidan läggs en 20 meterr volt i trav.

Vänd halvt igenom i arbetstrav

Vänd halvt igenom i arbetstrav

Sakta av till skritt vid B och skritta på lång tygel.

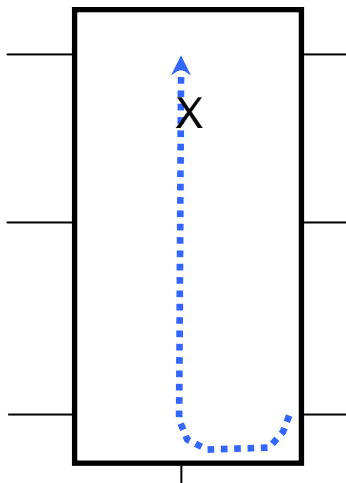
Vid A ta tyglarna. Trav i hörnet.

Vänd snett igenom i arbetstrav

Mellan C och H fatta vänster arbetsgalopp.

Bryt av till trav innan hörnet. Vänd snett igenom i arbetstrav..

Mellan C och M fatta höger arbetsgalopp-

Bryt av till trav innan hörnet. Vänd rätt upp i arbetstrav. Halt, hälsning vid X.